

ΟΔΗΓΙΕΣ ΜΗΤΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΚΠΑ 23-11-2020

ΜΑΘΗΜΑ: ΚΠΑ

ΤΜΗΜΑΤΑ: Γ1 ΚΑΙ Γ3

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΗΤΣΙΟΥ

ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ Γ1 ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ Γ3

ΜΟΛΙΣ ΑΝΟΙΞΟΥΝ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ..ΘΑ ΓΡΑΨΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΜΑΣ ΣΤΟ 1ο, 2ο, 3ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ ΚΠΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΣΕΛ.11-29 ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ...

ΓΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΩ ..ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΤΕ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΑΥΤΑ...(ΟΣΕΣ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΝΕΙ...) ΣΑΣ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΤΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΣΑΣ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΕΠΙΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΑ POWER POINT ΓΙΑ ΤΟ 1ο, 2ο και 3ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΟΥ ΠΙΣΤΕΥΩ ΝΑ ΣΑΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΝ ΣΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ ΣΑΣ!

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Σύγχρονη πραγματικότητα α. σύνθετη
β. παγκόσμια
- Επομένως ανάγκη: α. συνεργασίας όλων των επιστημών β. απόκτησης από τον πολίτη βασικών γνώσεων σε θέματα ποικίλων επιστημονικών κλάδων
- Αυτό απαιτεί αλλαγή στον τρόπο σκέψης και εκπαίδευσης που πρέπει να καλλιεργεί: α. την κρίση β. το συνδυασμό γνώσεων από διάφορους τομείς (διαθεματική προσέγγιση)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής θα αποκτήσετε γνώσεις από τις εξής επιστήμες:
- Α. του **Δικαίου**: έχει ως αντικείμενο τη μελέτη των νόμων
- Β. της **Κοινωνιολογίας**: που μελετά την οργάνωση των σχέσεων που αναπτύσσονται σε μία κοινωνία
- Γ. των **Ευρωπαϊκών Σπουδών**: που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Δ. της **Πολιτικής Επιστήμης**: που μελετά την οργάνωση και λειτουργία της Πολιτείας και την πολιτική δράση
- Ε. του **Διεθνούς Δικαίου**: που ασχολείται με τους διεθνείς οργανισμούς και τις διεθνείς σχέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

- Άτομο «φύσει κοινωνικό ον»
- Τι είναι κοινωνία
- Ατομική και κοινωνική συμπεριφορά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο (1.1.)

ΑΤΟΜΟ: «ΦΥΣΕΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΟΝ»

- **Κοινωνικότητα** : η ανάγκη του ανθρώπου για κοινωνική συμβίωση η οποία έχει ως συνέπεια τη δημιουργία του ανθρώπινου πολιτισμού.
- **Πολιτισμός** : έννοια που περιλαμβάνει εκτός από τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις τέχνες, τα γράμματα τα τεχνολογικά επιτεύγματα και τις καθημερινές συνήθειες των ανθρώπων, τους τρόπους που ζουν, εργάζονται, συμπεριφέρονται, ψυχαγωγούνται.
- **Ερωτήσεις :**
 - 1. Τι ονομάζουμε κοινωνικότητα;
 - 2. Τι ονομάζουμε πολιτισμό;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° (1.1)

ΑΤΟΜΟ: «ΦΥΣΕΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΟΝ»

- Όλοι μας διαθέτουμε:
- 1. κάποια χαρακτηριστικά κοινά με όλους τους ανθρώπους στον πλανήτη.
- 2. κάποια χαρακτηριστικά κοινά με ορισμένους μόνον ανθρώπους, αυτούς με τους οποίους μοιραζόμαστε έναν κοινό πολιτισμό (γλώσσα, θρησκεία, αξίες...).
- 3. κάποια χαρακτηριστικά μοναδικά, τα οποία χαρακτηρίζουν και διακρίνουν τη μοναδική προσωπικότητα κάθε ανθρώπου.
- Ερωτήσεις:
- 1. Ποια χαρακτηριστικά διαθέτουμε όλοι οι άνθρωποι;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. (1.2)

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- **Κοινωνία:** είναι ένα σχετικά μεγάλο και οργανωμένο σύνολο ανθρώπων που έχει διάρκεια στο χρόνο και διακρίνεται με βάση τον πολιτισμό του.
- Άρα τα βασικά **χαρακτηριστικά** της κοινωνίας είναι:
- **1. η οργάνωση**
- **2. η αυτονομία** (έχει το δικό της πολιτισμό).
- **3. η σταδιακή μεταβολή** μέσα από τις επιδράσεις που δέχεται από τις άλλες κοινωνίες **χωρίς όμως να χάνει τα ιδιαίτερα της χαρακτηριστικά**
- **Ερωτήσεις :**
- **1. Τι ονομάζουμε κοινωνία;**
- **2. Ποια είναι τα βασικά της χαρακτηριστικά;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. (1.3)

ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- **Ατομικά χαρακτηριστικά (βιολογικά):** είναι τα χαρακτηριστικά που κάθε άτομο έχει με τη γέννηση του, γι' αυτό και η προσωπικότητα και η συμπεριφορά του κάθε ανθρώπου είναι διαφορετική.
- **Κοινωνικά – πολιτισμικά χαρακτηριστικά :** είναι τα χαρακτηριστικά που κάθε κοινωνία μεταβιβάζει στα μέλη της (γλώσσα, θρησκεία, κανόνες που επικρατούν στην οικογένεια....)
- **Οι σχέσεις ατόμου και κοινωνίας είναι σχέσεις αλληλεπίδρασης** ανάμεσα στα ατομικά χαρακτηριστικά που διαθέτουν οι άνθρωποι και στα κοινωνικά χαρακτηριστικά που τους μεταβιβάζει η κοινωνία.
- **Ερωτήσεις:**
 - 1. Τι είναι τα ατομικά χαρακτηριστικά;
 - 2. Τι είναι τα κοινωνικά χαρακτηριστικά;
 - 3. Πώς θα μπορούσε κάποιος να χαρακτηρίσει τις σχέσεις κοινωνίας και ατόμου;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

- ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ
- ΛΟΓΟΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
- ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. 2.1 (2.1.1.) ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

- **Κοινωνική ομάδα:** είναι ένα οργανωμένο σύνολο ατόμων που επικοινωνούν, έχουν κοινούς σκοπούς και αποκτούν την **αίσθηση του «εμείς»**, δηλαδή συνείδηση ότι αποτελούν ομάδα.
- Ερωτήσεις:
- **1. Τι ονομάζουμε κοινωνική ομάδα;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. 2.1 (2.1.1)

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

- Τα **χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων** είναι:
- 1. η **οργάνωση** που τις διακρίνει από τις τυχαίες συναθροίσεις
- 2. η συχνή **επικοινωνία**
- 3. οι **κοινοί σκοποί** (επαγγελματικοί, οικονομικοί, πολιτικοί...)
- 4. η **αίσθηση του «εμείς»** που αποκτούν τα άτομα που ανήκουν σε αυτές δηλαδή η δημιουργία μιας ταυτότητας (ταυτότητα του μαθητή, του αθλητή...)
- **Ερωτήσεις:**
- 1. Ποια είναι τα **χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 2.1. (2.1.2)

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

- Οι κοινωνικές ομάδες μπορούν να διακριθούν με βάση:
- 1 το μέγεθος τους : σε μικρές ή σε μεγάλες (χωριό – αθλητική ομάδα)
- 1. την οργάνωση τους: σε λιγότερο ή σε περισσότερο οργανωμένες (σχολείο - παρέα)
- 3. τη διάρκεια τους: σε μεγάλης διάρκειας ή σε προσωρινές (οικογένεια – επιτροπή διαμαρτυρίας)
- Επίσης διακρίνονται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς και σε ανοικτές και κλειστές.
- Ερωτήσεις:
- 1. Πώς διακρίνονται οι κοινωνικές ομάδες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 2.1. (2.1.2)

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

- Πρωτογενείς ομάδες: είναι εκείνες στις οποίες εντάσσονται όλα τα άτομα, όπως η οικογένεια και οι παρέες των συνομηλίκων. Αυτές έχουν μεγάλη επίδραση στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου
- Δευτερογενείς ομάδες: είναι εκείνες στις οποίες το άτομο εντάσσεται στη διάρκεια της ζωής του με δική του συνήθως επιλογή, για την ικανοποίηση συγκεκριμένου σκοπού ή συμφέροντος. Τέτοιες είναι οι επαγγελματικές, οι πολιτικές ομάδες και άλλες. Οι ομάδες αυτές επιδρούν σε ορισμένες μόνον πλευρές της ζωής του ατόμου.
- Ερωτήσεις:
- 1. Τι ονομάζουμε πρωτογενείς και τι δευτερογενείς κοινωνικές ομάδες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 2.1. (2.1.2)

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

- Ανοικτές κοινωνικές ομάδες: είναι εκείνες στις οποίες μπορεί να συμμετέχει ελεύθερα όποιος συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους. Σχεδόν όλες οι ομάδες σήμερα είναι ανοικτές για όλα τα άτομα ή για όσα έχουν τις ανάλογες προϋποθέσεις όπως συμβαίνει π.χ. στην περίπτωση ενός επαγγελματικού σωματείου.
- Κλειστές κοινωνικές ομάδες: είναι εκείνες που θέτουν αυστηρές προϋποθέσεις για την ένταξή τους σε αυτές, όπως π.χ. οι αδελφότητες, οι κλειστές λέσχες, οι συμμορίες. Οι ομάδες αυτές έχουν έντονη του διάκριση του «εμείς» από τους «άλλους».
- Ερωτήσεις:
- 1. Τι γνωρίζετε για τις ανοικτές και τι για τις κλειστές κοινωνικές ομάδες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 2.1. (2.1.2)

ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΟΜΑΔΩΝ

- **Πολυπολιτισμικές κοινωνίες:** οι σύγχρονες κοινωνίες, γιατί σε αυτές συμβιώνουν πολλές διαφορετικές εθνικές, γλωσσικές, θρησκευτικές, πολιτισμικές ομάδες με διαφορετικές αξίες, απόψεις και ιδεολογίες.
- **Ωστόσο στις σύγχρονες κοινωνίες,** ακριβώς, επειδή είναι πολυπολιτισμικές, υπάρχουν **αρνητικές στάσεις εξαιτίας των προκαταλήψεων** για άτομα διαφορετικών ομάδων.
- Οι **προκαταλήψεις**: είναι οι αρνητικές αντιλήψεις και εικόνες για άτομα άλλων ομάδων που δε βασίζονται στην πραγματικότητα.
- **Ερωτήσεις:**
- **1.Γιατί οι σύγχρονες κοινωνίες χαρακτηρίζονται πολυπολιτισμικές;**
- **2. Τι είναι οι προκαταλήψεις;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 2.1. (2.1.2)

ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΟΜΑΔΩΝ

- Οι πιο συνηθισμένες μορφές προκαταλήψεων είναι αυτές που αφορούν:
 - 1. το φύλο
 - 2.τη φυλή
 - 3. την ηλικία
 - 4. τη θρησκεία
 - 5. τη χώρα προέλευσης
 - 6. το κοινωνικό στρώμα
 - 7. την υγεία των ατόμων
- Οι προκαταλήψεις οδηγούν σε διακρίσεις, άνιση μεταχείριση (ρατσισμό) ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (γυναίκες, αλλοδαποί, τσιγγάνοι ...).
- Ερωτήσεις :
 - 1. Ποιες είναι οι πιο συνηθισμένες μορφές προκαταλήψεων και πού οδηγούν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 2.2.

ΛΟΓΟΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

- **Λόγοι ένταξης των ατόμων στις ομάδες είναι:**
- 1. η ανάγκη του να ανήκει σε ένα σύνολο και να **νιώσει** την **αίσθηση του «εμείς»**.
- 2. τα **κοινά ενδιαφέροντα** ή τα **κοινά οικονομικά ή επαγγελματικά συμφέροντα** (ένταξη σε αθλητικούς ή πολιτιστικούς Συλλόγους σε πολιτικά κόμματα σε κινήματα)
- 3. η **τάση για ταύτιση- μίμηση** και η **ανάγκη απόκτησης ταυτότητας** που να διακρίνει τα άτομα (σε ομάδες που ξεχωρίζουν για την εμφάνιση ή την ιδεολογία τους)
- **Ερωτήσεις:** 1. Ποιοι είναι οι λόγοι ένταξης των ατόμων στις κοινωνικές ομάδες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 2.3

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

- Βασική επιδίωξη κάθε ομάδας είναι η συνοχή της. Αυτό επιτυγχάνεται όσο εξυπηρετείται ο κοινός σκοπός και επιτυγχάνονται οι κοινοί στόχοι .
- Αν όμως πάψει να υφίσταται ο κοινός στόχος είτε γιατί έχει επιτευχθεί, είτε γιατί άλλαξαν τα ενδιαφέροντα, είτε γιατί υπήρξαν διαφωνίες ή αποτυχίες τότε η κοινωνική ομάδα μπορεί να διαλυθεί. (Φιλική εταιρεία)
- Νέες ανάγκες και κοινωνικές συνθήκες έχουν ως αποτέλεσμα κάποιες ομάδες να καταργούνται και κάποιες άλλες να δημιουργούνται.
- Ερωτήσεις: 1. Ποια αποτελεί βασική επιδίωξη κάθε ομάδας και πώς αυτή επιτυγχάνεται;
- 2. Πότε μπορεί να διαλυθεί μια κοινωνική ομάδα;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.1.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ

- **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ:**
Η θέση που καταλαμβάνει το άτομο στις κοινωνικές ομάδες όπου συμμετέχει.
- **ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:** 1. Τι ονομάζεται κοινωνική θέση;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΘΕΣΕΙΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	ΓΟΝΙΟΣ- ΠΑΙΔΙ
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΔΑΣΚΑΛΟΣ - ΜΑΘΗΤΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ - ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ	ΣΤΕΛΕΧΟΣ- ΜΕΛΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.1.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ

- Εξουσία που έχει το άτομο:
- ανάλογη της κοινωνικής του θέσης
- Ερωτήσεις: 1. Πώς κλιμακώνεται η εξουσία που κατέχει ένα άτομο;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙ Σ	ΕΞΟΥΣΙΑ
ΜΕΓΑΛΗ	ΠΟΛΛΑ	ΜΕΓΑΛΗ
ΜΙΚΡΗ	ΛΙΓΑ	ΜΙΚΡΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.1. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ (ΠΩΣ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ)

- Οι κοινωνικές θέσεις αποδίδονται στα άτομα με βάση τα κοινωνικά τους χαρακτηριστικά.
- Κοινωνικά χαρακτηριστικά:
 - 1. εκ γενετής (φύλο, ηλικία, η φυλετική εθνική ή κοινωνική προέλευση, τα σωματικά χαρακτηριστικά)
 - 2. επίκτητα (μόρφωση, εισόδημα, επάγγελμα, πλούτος)
- Ερωτήσεις: 1. Πώς αποδίδονται στα άτομα οι κοινωνικές θέσεις;
- 2. Πώς χωρίζονται τα κοινωνικά χαρακτηριστικά;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.1.
Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ (ΠΩΣ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΜΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ)

Κοινωνικά χαρακτηριστικά	Κοινωνικές θέσεις
Εκ γενετής	Δοτές
1. ηλικία	1. μαθητής
2. φύλο	2. στρατιώτης
3. εθνότητα	3. Έλληνας
Επίκτητα	Κατακτημένες
1. μόρφωση	1. Μαθητής- δάσκαλος
2. εισόδημα	2. επιχειρηματίας
3. επάγγελμα	3. γιατρός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.1.
Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ (ΠΩΣ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΜΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ)

- ΕΡΩΤΗΣΗ:
- 1. Να αναφέρετε ορισμένα εκ γενετής χαρακτηριστικά και ορισμένα επίκτητα καθώς και τις κοινωνικές θέσεις στις οποίες οδηγούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.1.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ (ΠΩΣ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ)

- Η σημασία των εκ γενετής ή επίκτητων χαρακτηριστικών διαφέρει από κοινωνία σε κοινωνία.
- (παλαιότερες κοινωνίες $\Rightarrow$ δινόταν **βάρος** στα εκ γενετής χαρακτηριστικά, π.χ. η γυναίκα αποκλειόταν από θέσεις εξουσίας
- σύγχρονες κοινωνίες $\Rightarrow$ δίνεται **βάρος** στα επίκτητα χαρακτηριστικά π.χ. η μόρφωση και οι δεξιότητες οδηγούν σε κεκτημένες κοινωνικές θέσεις, εφόσον υπάρχει ισότητα
- Ερωτήσεις : 1.Πώς διαφοροποιείται η σημασία των κοινωνικών χαρακτηριστικών από κοινωνία σε κοινωνία;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.2

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

- Η συμπεριφορά που οφείλει να έχει το άτομο, επειδή κατέχει μια θέση σε μια κοινωνική ομάδα, προσδιορίζει τον κοινωνικό του ρόλο.
- π. χ. περιμένουμε από έναν γονέα να παρέχει στα παιδιά αγάπη, ασφάλεια, φροντίδα και προετοιμασία για το μέλλον
- Κάθε κοινωνική θέση συνδέεται με τους αντίστοιχους κοινωνικούς ρόλους και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις και δικαιώματα .
- Οι κοινωνικοί ρόλοι προσδιορίζονται από συγκεκριμένους κοινωνικούς κανόνες που καθορίζουν τη συμπεριφορά μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.2

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:
- 1. Τι ονομάζουμε κοινωνικό ρόλο;
- 2. Από τι προσδιορίζονται οι κοινωνικοί ρόλοι;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.2

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

- Κάθε άτομο έχει τη δυνατότητα να προσαρμόσει τη συμπεριφορά του για κάθε ρόλο στη δική του προσωπικότητα. Γι' αυτό δε συμπεριφέρονται όλοι οι δάσκαλοι ή γονείς με τον ίδιο τρόπο.
- Η ελευθερία που διαθέτουμε να προσαρμόσουμε τον κοινωνικό μας ρόλο στην προσωπικότητα μας είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη ανάλογα με την κοινωνία στην οποία ζούμε (παραδοσιακή κοινωνία – σύγχρονη κοινωνία)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.2

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

- Επειδή το άτομο συμμετέχει σε πολλές κοινωνικές ομάδες και κατέχει διαφορετικές θέσεις, ασκεί και πολλούς ρόλους ταυτόχρονα. Συχνά οι υποχρεώσεις που συνεπάγεται ένας ρόλος έρχονται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις ενός άλλου.
- Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται σύγκρουση ρόλων.
- Ερώτηση :
- 1. Τι ονομάζεται σύγκρουση ρόλων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.3

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

- Όλες οι **κοινωνίες έχουν** κάποια ιδεώδη, κάποιες **κοινωνικές αξίες** και οι **συμπεριφορές** των μελών τους πρέπει να είναι **σύμφωνες με αυτές**.
- **Κοινωνική αξία** είναι η θετική εκτίμηση ως ιδιαίτερα σημαντικής μιας ιδέας ή μιας κατάστασης για τα οποία τα άτομα μπορεί να αγωνίζονται και να θυσιάζονται. π.χ. η αξία της ελευθερίας , της ζωής.....
- ΕΡΩΤΗΣΗ: 1. Τι ονομάζουμε κοινωνική αξία;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.3

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

- Οι κοινωνικές αξίες εκφράζονται με κοινωνικούς κανόνες (η αξία της ζωής εκφράζεται στις περισσότερες κοινωνίες με τον κοινωνικό κανόνα της απαγόρευσης της αφαίρεσης ή της απειλής της ζωής του ατόμου)
- Οι κοινωνικοί κανόνες είναι πρότυπα συμπεριφοράς που διαμορφώνονται με βάση τις κοινωνικές αξίες κάθε κοινωνίας ή κάθε κοινωνικής ομάδας.
- **ΕΡΩΤΗΣΗ:**
- **1. Τι είναι οι κοινωνικοί κανόνες;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.3
ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ
ΕΙΔΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

- **Οι κοινωνικοί κανόνες χωρίζονται σε:**
- **1. Γενικούς κοινωνικούς κανόνες:** αυτοί που αφορούν όλο το κοινωνικό σύνολο, όπως η προστασία της ζωής, της ισότητας, της ελευθερίας...
- **2. Ειδικούς κοινωνικούς κανόνες :** αυτοί που αφορούν επιμέρους κοινωνικές ομάδες, όπως οι κανόνες που αφορούν τους γιατρούς, τους μαθητές ή τους οδηγούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.3
ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ
ΕΙΔΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

- **3. Αυστηροί κοινωνικοί κανόνες :** προβλέπουν ποινές
- **4.Ελαστικοί ή χαλαροί :** αφήνουν περιθώρια ελευθερίας στο άτομο
- **5.Τυπικοί κοινωνικοί κανόνες:** οι γραπτοί κανόνες του Κράτους
- **6.Άτυποι κανόνες:** είναι τα άγραφα έθιμα και συνήθειες
- **ΕΡΩΤΗΣΗ:**
- **1. Ποια είδη κοινωνικών κανόνων γνωρίζετε;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

- **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ (σελ. 25)**
- Ο τρόπος που η κοινωνία κατατάσσει τα άτομα σε κοινωνικές θέσεις, με βάση τα κοινωνικά τους χαρακτηριστικά.
- **Κλειστό σύστημα διαστρωμάτωσης:** η κοινωνική θέση του ατόμου παραμένει σταθερή στις παραδοσιακές κοινωνίες (π.χ. δούλοι αρχαίας εποχής)
- **Ανοιχτό σύστημα διαστρωμάτωσης:** η κοινωνική θέση του ατόμου
- αλλάζει (π.χ. οικονομική ανέλιξη του ατόμου στις σύγχρονες κοινωνίες)
- **ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:**
- **1. Τι ονομάζουμε κοινωνική διαστρωμάτωση;**
- **2. Ποια είδη κοινωνικής διαστρωμάτωσης διαμορφώθηκαν με το πέρασμα του χρόνου;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

- **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (σελ. 26)**
- Η δυνατότητα **μετακίνησης** ενός ατόμου από μια κοινωνική τάξη σε άλλη ονομάζεται κοινωνική κινητικότητα. Παρατηρείται εφόσον υπάρχει για όλους ισότητα ευκαιριών (π.χ. δωρεάν παιδεία)
- **Η κοινωνική κινητικότητα μπορεί να είναι:**
- **ΑΝΟΔΙΚΗ**: μετακίνηση σε ανώτερη κοινωνική τάξη (π.χ. από φοιτητής ὃ εργαζόμενος)
- **ΚΑΘΟΔΙΚΗ**: μετακίνηση σε κατώτερη κοινωνική τάξη (π.χ. απώλεια εργασίας)
- **ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ**: μετακίνηση στην ίδια κοινωνική τάξη (π.χ. αλλαγή εργασίας)
- **ΔΙΑΓΕΝΕΑΚΗ**: Τα νέα μέλη παρουσιάζουν ανοδική κινητικότητα σε σχέση με την κατάταξη των γονιών τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.4
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- 1. Τι ονομάζεται κοινωνική κινητικότητα;
- 2. Ποια είδη κοινωνικής κινητικότητας γνωρίζετε;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.5

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

- **3.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (σελ. 27-28)**
- Είναι η μεταβολή που παρατηρείται στην οργάνωση της κοινωνίας
- **ΑΙΤΙΕΣ**
- **φυσικές** (π.χ. αλλαγή κλίματος. Συνέπειες: υποσιτισμός; μετακινήσεις πληθυσμών)
- **τεχνολογικές** (π.χ. κινητά, Internet. Συνέπειες: ταχύτερη επικοινωνία)
- **κοινωνικές** (π.χ. επαναστάσεις, πόλεμοι και κοινωνικά κινήματα)
- **ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ**
- **-αργά** στις παραδοσιακές κοινωνίες (π.χ. νοοτροπίες) / **γρήγορα** στις σύγχρονες βιομηχανικές κοινωνίες (π.χ. τεχνολογία)
- **-ειρηνικά** (π.χ. εκλογές) / **επαναστατικά** (π.χ. εξεγέρσεις)
- **ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ**
- **-ατομικές** (βελτίωση ζωής / ατομικά προβλήματα, π.χ. αλλοτρίωση)
- **-κοινωνικές** (εκσυγχρονισμός κοινωνίας / κοινωνικά προβλήματα, π.χ. μόλυνση του περιβάλλοντος)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 3.5

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
- 1. Τι ονομάζουμε κοινωνική μεταβολή;
- 2. Ποιες είναι οι αιτίες των κοινωνικών μεταβολών;
- 3. Με ποιον τρόπο πραγματοποιείται η κοινωνική μεταβολή;
- 4. Ποιες είναι οι συνέπειες των κοινωνικών μεταβολών;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΣΕΛ. 12-13

1. Τι ονομάζουμε κοινωνικότητα;
2. Τι ονομάζουμε πολιτισμό;
3. Ποια χαρακτηριστικά διαθέτουμε όλοι οι άνθρωποι;
4. Τι ονομάζουμε κοινωνία;
5. Ποια είναι τα βασικά της χαρακτηριστικά;
6. Τι είναι τα ατομικά χαρακτηριστικά;
7. Τι είναι τα κοινωνικά χαρακτηριστικά;
8. Πώς θα μπορούσε κάποιος να χαρακτηρίσει τις σχέσεις κοινωνίας και ατόμου;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

ΣΕΛ. 14-19

1. Τι ονομάζουμε κοινωνική ομάδα;
2. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων;
3. Πώς διακρίνονται οι κοινωνικές ομάδες;
4. Τι ονομάζουμε πρωτογενείς και τι δευτερογενείς κοινωνικές ομάδες;
5. Τι γνωρίζετε για τις ανοικτές και τι για τις κλειστές κοινωνικές ομάδες;
6. Γιατί οι σύγχρονες κοινωνίες χαρακτηρίζονται πολυπολιτισμικές;
7. Τι είναι οι προκαταλήψεις;
8. Ποιες είναι οι πιο συνηθισμένες μορφές προκαταλήψεων και πού οδηγούν;
9. Ποιοι είναι οι λόγοι ένταξης των ατόμων στις κοινωνικές ομάδες;
10. Ποια αποτελεί βασική επιδίωξη κάθε ομάδας και πώς αυτή επιτυγχάνεται;
11. Πότε μπορεί να διαλυθεί μια κοινωνική ομάδα;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

ΣΕΛ. 20-29

1. Τι ονομάζεται κοινωνική θέση;
2. Πώς κλιμακώνεται η εξουσία που κατέχει ένα άτομο;
3. Πώς αποδίδονται στα άτομα οι κοινωνικές θέσεις;
4. Πώς χωρίζονται τα κοινωνικά χαρακτηριστικά;
5. Να αναφέρετε ορισμένα εκ γενετής χαρακτηριστικά και ορισμένα επίκτητα καθώς και τις κοινωνικές θέσεις στις οποίες οδηγούν.
6. Πώς διαφοροποιείται η σημασία των κοινωνικών χαρακτηριστικών από κοινωνία σε κοινωνία;
7. Τι ονομάζουμε κοινωνικό ρόλο;
8. Από τι προσδιορίζονται οι κοινωνικοί ρόλοι;
9. Τι ονομάζεται σύγκρουση ρόλων;
10. Τι ονομάζουμε κοινωνική αξία;
11. Τι είναι οι κοινωνικοί κανόνες;
12. Ποια είδη κοινωνικών κανόνων γνωρίζετε;
13. Τι ονομάζουμε κοινωνική διαστρωμάτωση;
14. Ποια είδη κοινωνικής διαστρωμάτωσης διαμορφώθηκαν με το πέρασμα του χρόνου;
15. Τι ονομάζεται κοινωνική κινητικότητα;
16. Ποια είδη κοινωνικής κινητικότητας γνωρίζετε;
17. Τι ονομάζουμε κοινωνική μεταβολή;
18. Ποιες είναι οι αιτίες των κοινωνικών μεταβολών;
19. Με ποιον τρόπο πραγματοποιείται η κοινωνική μεταβολή;
20. Ποιες είναι οι συνέπειες των κοινωνικών μεταβολών;